

HET ONDERWIJS IN HET FRANS AAN DE LAGERE SCHOOL TE OOSTENDE TIJDENS HET
FRANSE EN NEDERLANDSE TIJDVAK

Hoe was het gesteld met het aanleren van het Frans in het onderwijs gedurende het Franse tijdvak (1794-1814) ? Door het arrest van 15 messidor an VI werd beslist om in het Departement van de Leie een Lagere School op te richten in de gemeenten met meer dan 300 inwoners : 2 te Tielt, 2 te Roeselare, 3 te Kortrijk, 2 te Poperinge, 3 te Ieper, 6 te Brugge en 2 te Oostende. In 1802 beweren 5 particuliere onderwijzers te Oostende het "lezen en schrijven in het Frans" aan te leren ; een andere geeft les in het "lezen in het Frans en het Engels" : dit uit "maritieme noodzakelijkheid". Aan 150 leerlingen leren twee onderwijzers in 1807 het Frans aan "d'après de bonnes règles et d'après les principes de Restaut".

Gedurende het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830) werden in juni 1817 Rijkslagere Scholen opgericht, bestemd voor de zonen van Nederlandse ambtenaren en militairen, die zich na 1815 in het Zuiden gevestigd hadden. Weldra mochten ook de jongeren van onze aanzienlijke families de lessen bijwonen, mits betaling. Men deed beroep op Nederlandse onderwijzers. Deze scholen hadden vooral tot doel de Nederlandse taal te verspreiden. In maart 1818 kwam een Rijkslagere school te Oostende, in maart 1819 te Brugge en Ieper. De omgangstaal was het Nederlands en lessen in de Franse taal werden aanvankelijk slechts facultatief buiten de klasuren gegeven. Dit werd opgevangen door het stichten van "avondschoolen" voor het Frans. Einde 1823 kwam te Oostende een ondermeester in de Franse taal. Volgens het rapport van de onder-intendant (bewaard in het Rijksarchief te Brugge) was het onderwijs te Oostende goed, maar zou het aantal onderwijzers moeten verminderen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Het onderwijzerskorps vernieuwde zich in sterke mate en de onderwijzers, meestal jong, onderwijzen allen (op één uitzondering na) het Frans ; twee Franse onderwijzers vestigden zich te Oostende en onderwezen geen Nederlands meer.

M. Deneckere, uit wiens studie (1) alle gegevens voor dit artikel werden geput, vond de namen van enkele van deze onderwijzers terug : "enkel De Boone (1803 - 5 leerlingen) geeft geen les in de Franse taal ; J.C. Raeckman (1787), P.F. Ravez (1798), L.J. Vital (1806) hebben samen 222 leerlingen en onderwijzen Vlaams, Frans, wiskunde en aardrijkskunde. P. Vandenaudenaerde (1815), J.J. Terryn (1815), J.B. Royer hebben 93 leerlingen en onderwijzen Vlaams, Frans, spelling, vertaling en rekenkunde ; P. Defevez (1812 - 40 leerlingen) leert Frans, Vlaams en rekenkunde aan ; J.B. Perneel (1807 - 28 leerlingen) Vlaams, Frans, Latijn en rekenkunde. Twee Franse onderwijzers vestigden zich te Oostende en geven geen Vlaamse les : T. Frenaux (1808) gaf onderricht aan 8 leerlingen in Frans, rekenen en briefstijl ; J. Fontaine (1813) aan 37 leerlingen Frans en rekenkunde" (gegevens uit de Tafel van 38 februari 1818, bewaard in het Rijksarchief te Brugge).

E. SMISSAERT

(1) DENECKERE (Marcel), Histoire de la langue française dans les Flandres (1770-1823). Gent, 1954 (Rijksuniversiteit te Gent, Faculteit der Wijsbegeerte en Letteren. Werken uitgegeven door de Sectie voor Romaanse Philologie. "Romanica Gandensia", 2-3), blz. 138, 283 (met voetnota 16) en 284.